

Hlas Nového Mesta

ROČNÍK XXX. ČASOPIS OBYVATEĽOV MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA-NOVÉ MESTO, SEPTEMBER/2020

Predstavili budúcu podobu Istropolisu

Aký bude školský rok 2020/2021?

Mapový portál uľahčuje prácu odborníkom

Dokáže sa svet v budúcnosti vyhnúť pandémiám?

Milí Novomešťania,,

tohto roku nás život mnohému priučil. Uvedomili sme si, že ani v 21. storočí nevládne človek nad prírodou. Že zdravie a medziľudské vzťahy sú najvyššími hodnotami a bezpečnosť je dôležitejšia než naše pracovné, cestovateľské či iné plány.

Samozrejme, odrazilo sa to na všetkom, čo mestská časť robila a robí pre svojich obyvateľov. O spomalení nemôže byť reč, práve naopak! Spojili sme všetky sily, aby najzraniteľnejšie skupiny obyvateľov dostali ochranné rúška a hygienické potreby, aby sa v ťažkých časoch neprerušila činnosť sociálnej výdajne, aby boli pravidelne dezinfikované rôzne priestory. Pomáhali nám pri tom desiatky sponzorov a stovky ochotných dobrovoľníkov. Ukázali, aká veľká je sila komunity, ktorá cíti spolupatričnosť a vzájomnú empatiu. Zo srdca ďakujem každému, kto nezištne pomohol. Vážim si každý váš dar, vykonanú prácu či poskytnutú službu a som veľmi rád, že naša mestská časť má vo svojich obyvateľoch takúto oporu.

Z organizačných i finančných dôvodov sme na istý čas prestali distribuovať Hlas Nového Mesta a všetky správy sme pre vás uverejňovali na webstránke. Septembrovým číslom sa do vašich schránok vracia tlačенá verzia časopisu a verím, že vás to teší rovnako ako nás.

Dúfajme, že zdravotná situácia sa postupne stabilizuje a pandémia nezasiahne Slovensko ďalšími vlnami s ťažkými následkami. Nie je však tajomstvom, že ekonomické dôsledky nás budú sprevádzať dlho. Sme nútení prijímať mnohé úsporné opatrenia, vyvíjame však maximálne úsilie, aby sa všetky dôležité a potrebné projekty realizovali včas.

Prajem vám dobré zdravie a našim malým i väčším žiakom úspešný štart školského roka!

Rudolf Kusý

Z obsahu čísla:

**Dlho utajovaný problém
v Istrocheme** str. 5

**Kde sa obyvatelia
s výstavbou nezmierili** str. 6

**Čo sa zmenilo
počas leta** str. 7

**Do škôl sme zapísali
700 prvákov** str. 12

**100-ročná jubilanťka
je plná optimizmu** str. 13

**Kde nájdeme na jeseň
kontajnery** str. 15

Obálka:

**V komunitnej záhrade Novej
Gvernovky nájdete málo hriadok,
no o to viac romantických zákutí**
Snímka Michal Líner

Vydáva Mestská časť Bratislava-Nové Mesto,
IČO: 00603317

Adresa: Miestny úrad Bratislava-Nové Mesto,
Junácka 1, 832 91 Bratislava,
tel.: 02/4925 3136, redakcia: hlas@banm.sk,
inzercia: tlac@banm.sk, www.banm.sk/casopis/
Mesačník, dátum vydania 28. 8. 2020,
obyvateľom mestskej časti sa distribuuje bezplatne.

Redakčná rada:

Predseda: Mgr. Rudolf Kusý,

členovia: Bc. Branislav Filipovič, Ing. Libor Gašperík,
JUDr. Tomáš Korček, PhD., Vladimír Volf,
Mgr. Peter Weiss, Ing. Jana Škutková,
Mgr. Marek Tettinger,

tajomník: Mgr. Ján Borčín.

Jazyková úprava: Mgr. Zuzana Ščibranyová.

Grafická úprava: Martin Lovas.

Tlač: UltraPrint, s. r. o. Náklad: 24 200 výtlačkov.

Číslo september (5) 2020.
ISSN 1339-7990. EV 3920/09.

Pol roka prázdnin a sen, ktorý vyšumel

Pred rokmi, keď ešte staršie deti viac čítali „verneovky“, bola medzi nimi aj kniha nazvaná Dva roky prázdnin. Dva roky? To by bolo... snívajú žiaci pri pohľade na ňu. – Medzičasom verneovky v mnohom predbehla doba. Keby sa Jules Verne ocitol v súčasnosti, kdejaký žiačik by ho priviedol do úžasu dnešnými technickými vymoženosťami. Dokonca ani mimoriadne dlhé prázdniny nie sú už len snom zo školských lavíc. Veď tie, čo sa práve končia, trvali takmer pol roka a či veríte, či nie, mnohí žiaci ich mali už plné zuby. Nielen kvôli obmedzeniam súvisiacim s koronakrízou. Pre iné. Konečne sa budem môcť zvítať so všetkými spolužiakmi, teší sa nejeđen z nich už od polovice augusta. O dva roky prázdnin vraj už vonkoncom nestoja – načo, prosím vás? V škole máme predsa kamarátov...

Nový Istropolis zmení podobu Trnavského mýta

Téma budúcnosti Istropolisu už dlhší čas rezonuje v debatách odbornej i laickej verejnosti. V polovici júla predstavila spoločnosť ImmoCap, vlastník komplexu a príslúchajúcich pozemkov, svoju víziu nového kultúrno-spoločenského centra. Návrh pripravený v spolupráci s holandským architektonickým štúdiom KCAP a ďalšími partnermi má ambíciu priniesť do Bratislavy multifunkčné kultúrno-spoločenské centrum svetovej úrovne a posilniť pozíciu mesta ako usporiadateľa medzinárodných kongresov a konferencií. Zanedbanú zónu v oblasti Trnavského mýta sľubuje pretvoriť na vitálnu štvrť s množstvom zelene, pribudnú aj bytové a kancelárske priestory či hotel. Na to, v akom rozsahu zostane zastúpená kultúrna funkcia a v akom objeme ju doplnia ostatné uvažované priestory, developer zatiaľ neodpovedal. Projekt je zatiaľ v štádiu investičného zámeru. Ak získava investor všetky potrebné povolenia, plánuje spustiť výstavbu na prelome rokov 2022/2023 a ukončiť ju v roku 2025.

Nový Istropolis by mal mať multifunkčnú sálu, ktorej pódium posluží koncertom, rôznym typom eventov a kultúrnych podujatí a menším či väčším konferenciám. Z pôvodnej veľkosti sály pre 1200 návštevníkov posunie kapacitu na 3000 miest na sedenie a 5000 miest v kombinácii sedenie a státie. Podľa analýz investora Bratislava aj Slovensko môžu získať množstvo ekonomických výhod v oblasti rozvoja cestovného ruchu, vrátane nárastu zamestnanosti, no pre súkromného investora by nešlo o návratnú investíciu. „Strategická lokalita Istropolisu ponúka ideálne riešenie, a preto sa chceme uchádzať o to, aby Národné kultúrne a kongresové centrum vzniklo práve v tejto lokalite“, vysvetlil generálny riaditeľ spoločnosti ImmoCap Martin Šramko.

Viaceri predstavitelia slovenskej architektonickej obce vnímajú predstavený projekt ako kontroverzný a s jeho zbúraním nesúhlasia. Komplex navrhnutý architektmi Ferdinandom Končekom, Iljom

Skočekom a Lubomírom Titlom bol uvedený do prevádzky v roku 1981. Podľa odborníkov má vysokú architektonickú hodnotu a patrí medzi ikonické diela modernej slovenskej architektúry 20. storočia. Dom ROH, ako sa budova pôvodne nazývala, slúžil na zjazdy komunistickej strany. Jeho ideologická funkcia sa odrazila na veľkorysých riešení, mramorovom obklade celej budovy, ale aj využití viacerých umeleckých diel.

Investor argumentuje zlým stavom a vysokou ekonomickou náročnosťou prevádzky, kvôli ktorým sa rozhodol pre zbúranie pôvodnej stavby a vytvorenie nového konceptu. „Istropolis a jeho okolie sú dnes mŕtvou zónou, v súčasnej podobe nedokáže slúžiť ani svojmu pôvodnému účelu. Pre Trnavské mýto, ktoré má potenciál stať sa opäť živým mestským centrom a obľúbenou lokalitou, je obrovskou brzdou. Chceme túto štvrť otvoriť a obyvateľom priniesť niečo viac ako len aktivity zatvorené za štyrmi stenami,“ uviedol Martin Šramko.

Mestská časť Nové Mesto stanovila investorovi päť podmienok, ktorých splnenie považuje za podmienku súhlasu s výstavbou. Starosta Rudolf Kusý ich zverejnil na tlačovej konferencii 17. júla a podmienky pre nový Istropolis zaslala samospráva priamo investorovi.

- Zachovanie kultúrnej funkcie celoslovenského významu je na tomto mieste nevyhnutné. Spoločensko-kultúrne centrum v novom Istropolise, ktoré bude pokračovateľom súčasnej viacúčelovej sály, bude musieť investor postaviť v prvej fáze výstavby projektu. „Nebudeme riskovať situáciu, že nám investor po nejakom čase povie: Bohužiaľ, nemôžeme ho nakoniec postaviť, lebo nám to nevychádza,“ povedal starosta Kusý. Pripomenul skúsenosť so zbúraním PKO v Bratislave, na ktorého mieste mal miestny investor postaviť planetárium, no neurobil tak. „Tu sa nesmie opakovať PKO!“

- Druhá podmienka samosprávy sa týka verejného priestoru. Mesto a mestská časť musí mať možnosť zasahovať a spolurozhodovať o tom, ako bude vyzeráť zeleň či priestory, kde sa budú ľudia stretávať. „Nové Mesto nemá vlastné prirodzené centrum, toto je príležitosť, ako ho vytvoriť.“

- K verejnej doprave a budúcej železničnej stanici Filiálka smeruje ďalšia podmienka: „Investor musí vytvoriť priestor, aby v budúcnosti, keď štát začne s výstavbou, bolo možné prepojiť stanicu Filiálka s projektom Nového Istropolisu. Aby ľudia mohli z vlaku vystúpiť priamo na komunikačnom uzle a dostať sa ľahko na Trnavské mýto.“

- Investor bude tiež musieť pristúpiť na podmienku rekonštrukcie celej zóny medzi ulicami Šancová, Kukučínova a Vajnorská – nielen vlastného pozemku. Vráťane revitalizácie zelene, chodníkov či zastávok MHD v súčinnosti s mestom a ďalšími vlastníkmi.

- Piatou podmienkou je zachovanie všetkého, čo je na súčasnom Istropolise hodnotné. Napríklad vitráže od grafika a maliara Milana Dobeša či fontány pri Dome techniky. „Nielen preto, že sú hodnotné, ale sú aj akýmsi spojením s minulosťou.“

Starosta tlmočil aj požiadavku miestnej komunity, aby investor umožnil vybudovanie novej obecné škôlky.

Jana Škutková, Ján Borčín
Vizualizácie ImmoCap

Zmena v zložení miestneho zastupiteľstva

Keďže miestny poslanec Vladimír Mikuš sa stal riaditeľom EKO-podniku VPS, vzdal sa svojho poslaneckého mandátu. Novým členom miestneho zastupiteľstva a miestnym poslancom za gesčný okrsk č. 9 sa stal Ing. Jozef Bielik.

Obyvatelia sa môžu so svojim poslancom skontaktovať prostredníctvom e-mailovej adresy jozef.bielik.poslanec@gmail.com

Ulice, ktoré zahŕňa gesčný okrsk č. 9

Americká: 2, 3, 5, 7, 9
 Budyšínska: 32, 38
 Kraskova: 2
 Legerského: 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16
 Ľubľanská: 4, 6, 8, 10
 Ovručská: 1, 3, 7, 9, 11, 12, 13, 14
 Račianska: 27, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 41, 43, 45, 47, 49, 51
 Sibírska: 18, 20, 22, 24, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 39, 41, 43, 45, 47, 49, 51
 Šuňavcova: 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13
 Ursínyho: 2, 4, 6

Sedemstotisíc eur do rezervného fondu

Mestská časť Nové Mesto hospodárila v minulom roku s prebytkovým rozpočtom a so zostatkom finančných operácií vo výške viac ako 700-tisíc eur. Vyplýva to zo záverečného účtu za rok 2019, ktorý koncom júna schválilo miestne zastupiteľstvo. Tieto finančné prostriedky sa následne previedli do rezervného fondu – a sú tak k dispozícii Novému Mestu na ďalšie dôležité investície.

Najvyššie výdavky išli vlni ako zvyčajne na školstvo. Medzi najrozsiahlejšie investície možno zaradiť rekonštrukciu strechy na Základnej škole Sibírska za takmer 142-tisíc eur. Viac ako 160-tisíc eur sa investovalo do modernizácie kuchýň v novomestských školách. Významnou minuloročnou investíciou bola aj rekonštrukcia cesty na Hornej Vančurovej za viac ako 158-tisíc eur.

Poslanci na poslednom zasadnutí pred letnými prázdninami schválili aj tretiu zmenu rozpočtu mestskej časti pre rok 2020. V rámci bežných výdavkov schválilo zastupiteľstvo napríklad presun 45-tisíc eur na financovanie zvislého dopravného značenia a informačné tabule pre potreby pripravovaného rezidenčného parkovania v Novom Meste. Ďalších 68-tisíc eur pôjde na rekonštrukciu výmenníkovej stanice tepla v Základnej škole Za kasárňou, ktorá bola vybudovaná v 60. rokoch, dnes je v havarijnom stave a po dobe životnosti. Na športovej ulici máme budovu, ktorá je už niekoľ-

ko mesiacov uzatvorená a nepoužívaná. Mestská časť ju chce využiť ako nové materské centrum, na čo posluží aj schválených 20-tisíc eur na projektovú dokumentáciu.

Zastupiteľstvo odsúhlasilo aj niekoľko dotácií – 10-tisíc eur pre Novomestský športový klub 1922 Bratislava, 6-tisíc eur pre Rodinné centrum Kramárik, 500 eur pre Občianske združenie ABCedu.

Za nového člena dozornej rady Novomestskej parkovacej spoločnosti s.r.o. schválili poslanca Martina Lovicha.

Materiály, ktoré 30. júna prerokovalo miestne zastupiteľstvo, nájdete aj na stránke www.banm.sk.

(bor), snímka Jana Škutková

Miestni poslanci sa predstavujú

MUDr. Pavol Dubček

V spolupráci s ostatnými kolegami z miestneho zastupiteľstva sa snažím dosiahnuť pokojný a dôstojný život občanov nielen v našej mestskej časti, ale aj v celej Bratislave.

Priestor sa neustále zahusťuje, a preto je mojim cieľom, aby sme spoločne vyvíjali tlak na dodržiavanie stavebných zákonov. Vyskytujú sa stavby

bez stavebného povolenia a bez dostatočného počtu parkovacích miest. Materských škôl je vzhľadom na počet mladých rodín málo, sú preplnené. V Novom Meste nám chýbajú cyklistické trasy a športové plochy, ktoré by bolo dobré rozšíriť.

Keďže parkovacích miest je nedostatok, parkovacie zóny musia uprednostniť obyvateľov s trvalým bydliskom. Potrebne je posilniť aj činnosť mestskej polície. Pribúdajú prípady porušovania predpisov, cyklisti a kolobežkári,

ktorí sa rýchlo pohybujú po chodníkoch, ohrozujú bezpečnosť starších občanov a detí. Verím, že čoskoro bude plne funkčný kultúrny priestor na Vajnorskej, aby mohol opäť slúžiť našim občanom. Kultúra a šport sú v živote človeka nenahraditeľné, veď už moja babička hovorievala: „*Smiech je lepší ako sto doktorov!*“

Kontakt:

02/ 4464 6364
pavoldubcek@gmail.com

Príspevky poslancov miestneho zastupiteľstva vyjadrujú osobné názory autorov. Redakcia do ich obsahu nezasahuje.

Už nezatvárajme oči pred situáciou v Istrocheme

Istrochem, resp. jeho zľudovený názov Dimitrovka, je bezpochyby pevnou súčasťou Nového Mesta. Dlhé roky je však aj neprijemnou „záhadou“. Akosi sa tušilo, že s areálom nie je všetko v poriadku. Potichu, no aj nahlas a čoraz jasnejšie sa hovorilo o jeho znečistení a kontaminácii pôdy, ktorá presahuje hranice areálu. V poslednej dobe veci nabrali rýchly, žiaľ, aj dramatický spád. Na podozrenie o znečistení podzemných vôd v lokalite Žabí majer, ktorý susedí s priemyselným areálom, upozornil minulý rok aj bratislavský magistrát. Súčasný stav kontaminácie sa spájal práve s areálom súčasného Istrochemu, keďže Žabí majer bol tiež „skládkou“ pre bývalé závody Juraja Dimitrova. Pritom sa poukazuje aj na nové formy znečisťovania spôsobené vypúšťaním chemických látok v súčasnosti. Na verejnosti sa objavili prieskumy odberov vody zo studne v Mierovej kolónii, ktoré mnohonásobne prekročili povolené limity.

10 rokov utajený geologický prieskum

Pred necelým mesiacom boli vďaka ekologickej aktivistke zverejnené výsledky geologického prieskumu, ktorý si objednal súčasný vlastník areálu – firma Agrofert. Verejnosť a obyvatelia Nového Mesta pobúrili najmä fakt, že tento prieskum bol zverejnený až po 10 rokoch. Platná legislatíva naozaj umožnila jeho nezverejnenie

a de facto utajenie. Geologický prieskum poukázal na výskyt zdraviu škodlivých látok ako sú atrazín, arzén, olovo, PCB látky (syntetické organické chemické látky) alebo benzén. Tento prieskum upozornil aj na možný model šírenia kontaminácie, podľa ktorého hrozí rozširovanie až po kontakt s malým Dunajom a taktiež posun na Žitný ostrov, ktorý je najväčšou zásobárňou pitnej vody v strednej Európe.

Upozornenie pre obyvateľov lokalít v Mierovej kolónii a na Nobelovej ulici

Dlhoročne odkladaný problém nás dobehol. A občania Nového Mesta sa ocitli v neprijemnej situácii, za ktorú naozaj nemôžu. Dovoľujem si preto poukázať na vyjadrenie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Bratislave, ktorý upozornil, že voda zo studní v Mierovej kolónii a na Nobelovej ulici dlhodobo **nie je vhodná na pitie, osobnú hygienu a taktiež sa neodporúča zalievanie záhradiek s konzumnou zeleninou či ovocím**. Táto informácia určite nepoteší mnohých občanov a záhradkárov, najmä v letných horúčavách. Z dôvodu bezpečnosti je potrebné na varenie, pitie a osobnú hygienu v týchto lokalitách používať vodu z verejného vodovodu, keďže táto podlieha kontrole. Možnou pomocou je aj zachytávanie

dažďovej vody. Voda z verejného vodovodu je vhodnejšia aj na polievanie záhrad. **Žiaľ, ani zeleninu alebo ovocie vypestované na pozemkoch, kde je podozrenie na kontamináciu, nie je vhodné konzumovať.**

Občania si zaslúžia férové informovanie

A čo ďalej? Takéto zátaže by mal podľa zákona odstraňovať štát. Nebude to jednoduché, ministerstvo životného prostredia vyčísľilo sanáciu na 350 miliónov eur. Rezort životného prostredia v súčasnosti vykonáva v Istrocheme dva geologické prieskumy pre účely monitorovania situácie. Pri riešení tohto problému bude kľúčová spolupráca zainteresovaných aktérov – mestskej časti Bratislava-Nové Mesto, bratislavského magistrátu, ministerstva životného prostredia a ďalších. Žiaľ, obyvatelia sa stali akýmiisi „rukojemníkmi“ problému, ktorý nespôsobili. To najmenej, čo si zaslúžia, je otvorené a férové informovanie, pretože pred problémom takéhoto rozsahu nie je možné zatvárať oči.

Peter Weiss, snímka Jana Plevová

Prebieha sčítanie domov a bytov, potrvá až do 12. februára 2021

Až do 12. februára 2021 prebieha aj v bratislavskom Novom Meste sčítanie domov a bytov, ktoré sa začalo ešte v júni. Uskutočňuje sa výlučne elektronickou formou – pomocou elektronického systému pre sčítanie domov a bytov.

Povinnou osobou pre sčítanie domov a bytov prostredníctvom sčítacieho formulára je obec a osoba vykonávajúca správu bytového domu. Sčítanie teda prebehne bez účasti obyvateľov, čím sa práve u nich významne zníži administratívna záťaž.

Pre účely sčítania domov a bytov v roku 2021 sa zisťujú nasledovné údaje:

- forma vlastníctva bytu,
- podlahová plocha bytu v m²,
- počet obytných miestností v byte,
- poloha bytu v dome,
- zásobovanie vodou v byte,
- splachovací záchod v byte,
- kúpeľňa v byte,
- typ kúrenia bytu,
- zdroj energie používaný na vykurovanie bytu,
- typ domu alebo iného obydľia, v ktorom sa byt nachádza,
- počet podlaží v dome, v ktorom sa byt nachádza,
- typ vodovodnej prípojky domu, v ktorom sa byt nachádza,
- obdobie výstavby domu, v ktorom sa byt nachádza,
- materiál nosnej konštrukcie domu, v ktorom sa byt nachádza,
- obnova domu, v ktorom sa byt nachádza,
- obdobie poslednej obnovy domu, v ktorom sa byt nachádza,
- typ kanalizačného systému domu, v ktorom sa byt nachádza,
- plynová prípojka domu, v ktorom sa byt nachádza.

Pokračovanie na s. 6

Dokončenie zo s. 5

Údaje pre potreby sčítania domov a bytov poskytujú spoločenstvá, resp. správcovia. Tí ich musia doručiť do 60 dní od doručenia písomnej žiadosti zaslanej obcou. Správca alebo spoločenstvo, ktorí neposkytnú obci požadované údaje o spravovanom bytovom dome, sa

dopustia správneho deliktu. Zákon určuje výšku pokuty za každý takýto prípad v rozmedzí 250 až 1 500 eur.

Predmetom sčítania domov a bytov sú všetky domy, všetky byty v budovách bez ohľadu na to, či sú obývané alebo neobývané a iné obydľia obývané k rozhodujúcemu okamihu sčítania nachádzajúce sa na území obce.

KEDY SA USKUTOČNÍ SČÍTANIE OBYVATEĽOV?

- Sčítanie obyvateľov prebehne od 15. februára 2021 do 31. marca 2021.
- Obyvatelia budú mať na vyplnenie príslušných formulárov šesť kalendárnych týždňov.

(red)

Proti výstavbe bojujeme nad'alej

Plánovaná výstavba bytového domu na Podnikovej ulici trápi nejedného obyvateľa Dimitrovky. V minulosti pokojná štvrť, v ktorej žili prevažne bývalí pracovníci dnešného Istrochemu, sa časom stala zaujímavou lokalitou pre viacerých developerov. Pribudli tu tri bytové domy na Nobelovej ulici a taktiež nové byty na Odborárskej ulici, ktoré vznikli prestavbou bývalej administratívnej budovy. Miestna komunita zastúpená občianskym združením Dimitrovka sa vždy spojila a v spolupráci s miestnymi poslancami vedenými dlhoročným aktívnym miestnym poslancom Richardom Mikulcom sa jej podarilo od developerov získať výrazné ústupky. Bytové domy na Nobelovej sú výrazne nižšie ako developer pôvodne plánoval, na Odborárskej budú vybudované nové parkovacie miesta, ktoré developer najskôr odmietal realizovať.

Na území ohraničenom Podnikovou ulicou a železničnou traťou, v súčasnosti zarastenom stromami, chcel investor vybudovať nový bytovku už v roku 2013. Pritom časť tohto územia je limitovaná ochranným pásmom železnice. Spoločným tlakom poslancov a miestnych obyvateľov sa vtedy podarilo výstavbe zabrániť a investor stiahol projekt z povoľovacích procesov. V roku 2017 však získal od hlavného mesta záväzné stanovisko na nový osempodlažný projekt. Opätovne sme sa pustili do práce a v spolupráci s občianskym združením Dimitrovka sme začali konať. Požiadali sme stavebný úrad, aby pribral miestnych obyvateľov ako účastníkov územného konania. Taktiež sme požiadali súčasného primátora o prehodnotenie súhlasného záväzného stanoviska k investičnému zámeru, ktoré podpísal ešte jeho predchodca. Bohužiaľ, na magistráte sme neboli úspešní a záväzné stanovisko k výstavbe hlavné mesto nezrušilo. To bolo v územnom konaní dôležitou skutočnosťou, nakoľko záväzné stanovisko je pre správny orgán v konaniach podľa stavebného zákona záväzné. Nasledovalo vydanie územného rozhodnutia stavebným úradom. Ani potom sme sa však nevzdali. Spoločne s vicestarostom Petrom

Vaškovičom, Richardom Mikulcom a vedúcim OZ Dimitrovka Dušanom Žákom sme vypracovali odvolanie proti vydanému územnému rozhodnutiu. Podalo ho občianske združenie a bude o ňom rozhodovať Okresný úrad Bratislava. V ňom žiadame zrušenie vydaného územného rozhodnutia. Taktiež sme podali na Krajskú prokuratúru Bratislava podnet na preskúmanie zákonnosti vydaného záväzného stanoviska hlavného mesta k predmetnej výstavbe. Územný plán hlavného mesta totiž určuje, že územie, kde má bytový dom vyrásť, je stabilizované. Stabilizované územie je územie mesta, v ktorom územný plán ponecháva súčasné funkčné využitie a predpokladá mieru stavebných zásahov prevažne formou dostavieb, prístavieb, nadstavieb, prestavieb a novostavieb, pričom sa zásadne nemení charakter stabilizovaného územia. Merítkom a limitom pre novú výstavbu v stabilizovanom území je najmä charakteristický obraz a proporcie konkrétneho územia, ktoré je nevyhnutné pri hodnotení novej výstavby v stabilizovanom území akceptovať, chrániť a rozvíjať. Ak nový návrh nerešpektuje charakteristické princípy, ktoré reprezentujú existujúcu zástavbu a vnáša do zástavby nepriateľný kontrast, resp. neúmerne zaťaženie pozemku, nie je možné takúto stavbu v stabilizovanom území umiestniť.

Sme presvedčení, že realizáciou predmetnej stavby príde k výraznému zvýšeniu dopravnej zaťaženia stabilizovaného územia, k zníženiu kvality obytného prostredia a najmä k zníženiu prevádzkovej kvality prostredia. Dopravné zaťaženie súvisiace s dopravnou obsluhou navrhnutého bytového domu istotne prispeje k ďalšiemu zvýšeniu dopravného preťaženia miestnych komunikácií na Podnikovej, Nobelovej a Odborárskej ulici. Realizáciou predmetnej stavby príde aj k jednoznačnému narušeniu charakteristického obrazu a proporcií stabilizovaného územia, ktoré je potrebné v zmysle územného plánu akceptovať, chrániť a rozvíjať. Susediaca budova obchodu s potravinami COOP Jednota má totiž iba jedno nadzemné podlažie a budova

komplexu reštaurácie HANOI GARDEN dve nadzemné podlažia. Výstavba bytového domu by si mala vyžiadať aj výrub asi 140 stromov, čo by bolo podľa nás v rozpore s Akčným plánom adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy na území Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy na roky 2017 – 2020. Bytový dom počíta so 78 bytmi a 99 parkovacími miestami. Avšak podľa nášho výpočtu by na uvedený počet bytových jednotiek malo byť súčasťou bytového domu až 108 parkovacích miest. Stavba teda mala byť predmetom povinného zisťovacieho konania v zmysle zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Využijeme všetky zákonné prostriedky, ktoré nám poskytuje slovenský právny poriadok, aby sme Dimitrovku ochránili pred novou neželanou výstavbou. Dúfame, že kompetentné orgány sa stotožnia s našimi argumentmi a my budeme nakoniec spolu s miestnymi obyvateľmi úspešní.

Tomáš Korček

JUDr. Richard Mikulec, JUDr. Tomáš Korček, PhD. a Ing. arch. Peter Vaškovič podali v auguste podnet na Krajskú prokuratúru v Bratislave.

Na čom sme pracovali v lete, aké projekty nás čakajú

Obyvateľov z okolia Jelšovej ulice potešilo dokončenie revitalizácie **športoviska a oddychovej zóny** medzi bytovými domami. Poškodený asfaltový povrch multifunkčného ihriska nahradil bezpečnejší povrch z gumového granulátu s vyznačenými čiarami na loptové hry. Športovisko dostalo nové oplotenie

Nové športovisko na Kramároch

aj bránky. Vybavenie blízkeho detského ihriska zahŕňa workoutové prvky a konštrukcie, ale aj originálny prvok v podobe hojdacej siete. Nechýba stojan na bicykle, betónový pingpongový stôl, lavičky a koše na odpadky. Súčasťou stavebných úprav bolo vybudovanie chodníkov zo zámkovej dlažby.

V susediacej oddychovej zóne sme vysadili novú zeleň. Na jar potešia oči kvitnúce japonské čerešne a magnólia, stromoradie doplnili dva druhy javorov a množstvo kríkov. Lepšie využívanie dažďovej vody ovplyvní závlahový záhon vysadený skalničkami.

K udržiavaniu poriadku prispeje zastrešené kontajnerové stojisko na zmesový a triedený odpad. Finančnými prostriedkami na rekonštrukčné práce prispeli mestskej časti Bratislavský samosprávny kraj, Nadácia SPP a akciová spoločnosť Slovcolor.

Staré stromy jedlých gaštanov v parku na Kolibe sa po náročných opatreniach odborníkov podarilo ochrániť pred škodcami a park opäť láka Bratislavčanov na prechádzky. Počas leta opravila mestská časť povrch pod „lanovkou“ na

Gaštanicu zavlažujeme z vlastnej studne

detskom ihrisku, ktorý sa častým používaním opotreboval. Poškodenú plochu nahradili trvanlivejšie gumené zatravnovacie rohože. Ekologickej i ekonomickej prevádzke **Gaštanice** pomáha vlastná studňa, ktorú tu mestská časť vybudovala na zavlažovanie.

Prázdniny sú ideálnym obdobím na realizáciu potrebných opráv v školách a materských školách. Tohto roku sa intenzívne pracovalo na mnohých miestach.

Zabudovali sme vzduchotechnické zariadenie do školskej **kuchyne v ZŠ**

Dodržanie termínov rekonštrukcií v školách a materských školách osobne sleduje aj starosta Kusý

Cádrova, čím sa zvýšil jej hygienický štandard a zároveň pracovné podmienky zamestnancov kuchyne.

Havarijný stav v **škole Kalinčiakova** si vyžiadala opravu vonkajších a vnútor-

ných kanalizačných rozvodov a popritom sa v škole obnovili sociálne zariadenia.

Rekonštrukcia zlepší prostredie aj deťom v **materskej škole na Osadnej ulici**. V suteréne budovy vzniknú nové dielne, ktoré môžu škôlkari využívať na kreatívne činnosti. Optimalizácia vykurovacieho systému zabezpečí, aby sa priestory neprekurovali. Obnovíme tiež sociálne zariadenia, opravíme dažďový vpust a prístupový chodník vymeníme za bezpečnejší. V **materskej škole na Teplickej ulici** sme počas leta zrekonštruovali elektrickú prípojku, pričom súčasťou práce bolo zavedenie samostatného merania odberu

Škôlkari z Teplickej dostali krajšie ihrisko

energie. Toto bude vyhovovať aj potrebám novej škôlky, o ktorej výstavbe sa v týchto miestach uvažuje. Nové svietidlá s technológiou LED, výmena ističov a oprava elektroinštalácií prispejú k väčšej bezpečnosti aj úsporám nákladov. Revitalizáciou prešlo aj detské ihrisko v areáli škôlky, ktoré obohatia nové hracie prvky.

Nové parkovisko na Nobelovej realizuje mestská časť ako združenú investíciu v spolupráci s Európskou agentúrou vzdelávania. Z celkového počtu 47 parkovacích miest bude 25 slúžiť obyvateľom sídliska, zvyšok potrebám spoluinvestora. Súčasťou výstavby je vybudovanie odvodňovacieho systému a odlučovača ropných látok a vyznačenie parkovacích miest. Vysadená zeleň vytvorí tieň a ochráni blízku bytovku od nadmerného hluku a tepla.

Jana Šutková, snímky Jana Plevová

Mapový portál mestskej časti poskytuje množstvo užitočných informácií

Bratislava-Nové Mesto využíva nový geografický informačný systém (GIS). Čomu slúži a aké sú jeho výhody, vysvetľuje GIS koordinátor mestskej časti Mgr. Peter Kollárik, ktorý spolupracuje na vývoji a zavedení aplikácie.

Povedzte nám na úvod, čo si môžeme predstaviť pod pojmom GIS.

Ide o informačný systém, ktorý využívame na získavanie, analýzu a vizualizáciu údajov, ktoré majú svoju priestorovú informáciu (t.j. polohu v súradnicovom systéme). GIS umožňuje vytvárať a zobrazovať modely zemského povrchu pomocou dostupných softvérových prostriedkov. Tieto modely využívame pri evidencii majetku, správe zariadení, reklamných plôch v mestách a podobne. V podstate čokoľvek, čo je možné zobraziť na mape a obsahuje nejakú informáciu, môže byť evidované v GIS.

Aký účel plní aplikácia pre mestskú časť, prečo sa pustila do jej vývoja?

Umožňuje mestskej časti prehľadným spôsobom na mape zdieľať informácie, či už zozbierané svojpomocne alebo získané z iných zdrojov.

Aplikácia má predovšetkým veľký význam pre zamestnancov, vďaka nej môžu efektívnejšie a rýchlejšie pracovať. Na osobnom počítači v kancelárii si môžu pozrieť podstatné informácie, ktoré potrebujú pre svoju prácu. Ale aj v teréne, prostredníctvom svojich mobilných telefónov a v nich nainštalovaného softvéru, môžu priamo do GIS zapisovať údaje o danej lokalite. Tieto sa uložia a premietnu priamo do jednotlivých máp GIS. Netreba ani hovoriť, že takto ušetrí veľa času a ich práca je efektívnejšia. Napríklad inšpektor verejného poriadku objaví nelegálnu skládku v teréne, svojím telefónom ju odfotí, vyplní potrebné údaje a uloží. Vzápätí sa všetko zobrazí v GIS, s ktorým pracujú príslušní zamestnanci na miestnom úrade.

Druhým dôvodom vývoja aplikácie je informovanie obyvateľov prehľadným a efektívnym spôsobom o tej časti zozbieraných dát, ktoré by mohli byť pre nich užitočné. V podstate prehľadne informujeme verejnosť o rôznych veciach, ako sú katastrálne údaje, odpadkové koše, lavičky, detské ihriská, výbehy pre psov, koše na psie exkrementy, vrátane toho, kde ich možno nájsť a podobne.

Aké konkrétne zdroje informácií v aplikácii nájdeme?

Keď to rozoberiem podrobnejšie, sú to tieto oblasti:

1. Základná mapa

Obsahuje všetky katastrálne údaje, ktoré mohla mestská časť zverejniť. Obyvateľ si vie pozrieť parcelu registra C alebo E, ktorá ho zaujíma (napr. svoj pozemok). Môže si vytlačiť list vlastníctva alebo mapu danej lokality v PDF, a to vo viacerých veľkostných formátoch.

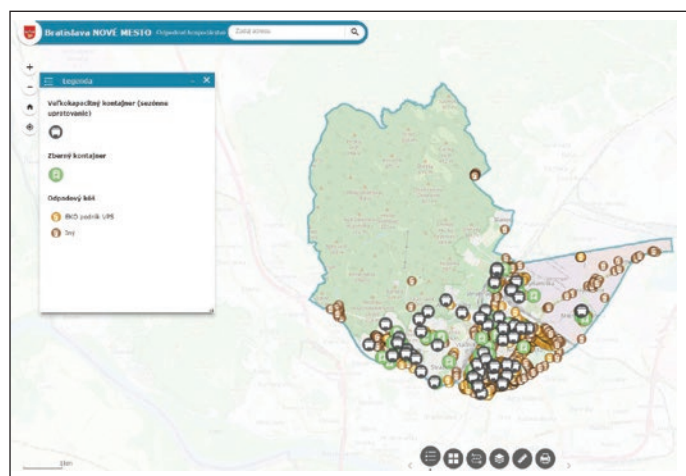
Okrem základnej predvolenej podkladovej mapy si vie občan prepnúť podkladovú mapu napríklad na ortofotomapu, letecké snímky, topografickú alebo takzvanú openstreetmap. Môže si v nich uskutočniť potrebné merania, využiť navigáciu či vytlačiť si, čo potrebuje.

2. Odpadové hospodárstvo

Obsahuje konkrétne údaje o odpadových košoch v Novom Mes-

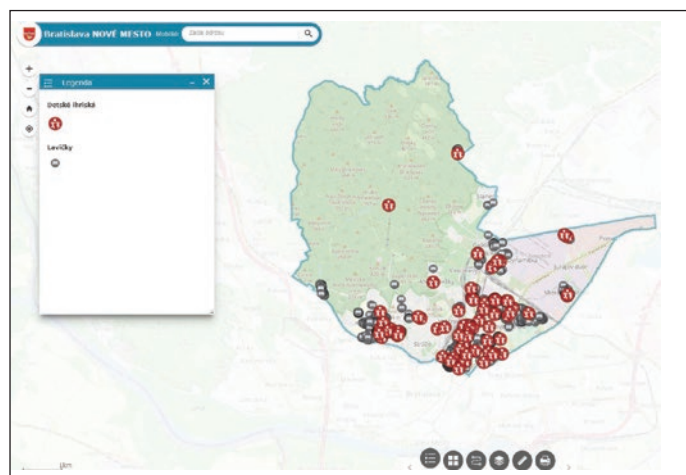
te. Odpadkové koše sú rozdelené podľa správcu, teda mestská časť Bratislava-Nové Mesto/EKO-podnik VPS alebo iný správca. Občan si podľa svojej lokality GPS

môže pozrieť, kam najbližšie sa dajú vyhodiť odpadky a kedy sú koše vyprázdňované. Každý jeden koš má pridelené svoje číslo a fotografiu, podľa ktorej môžu obyvatelia upozorniť na jeho poškodenie alebo potrebu údržby. Mestská časť vie s pomocou aplikácie podľa ID čísla rýchlo identifikovať, o ktorý koš ide a urobiť potrebné opatrenia. Počas jarného a jesenného upratovania budú zobrazené na mape stanovišťa veľkokapacitných kontajnerov s dátumami ich pristavenia.

3. Mobiliár

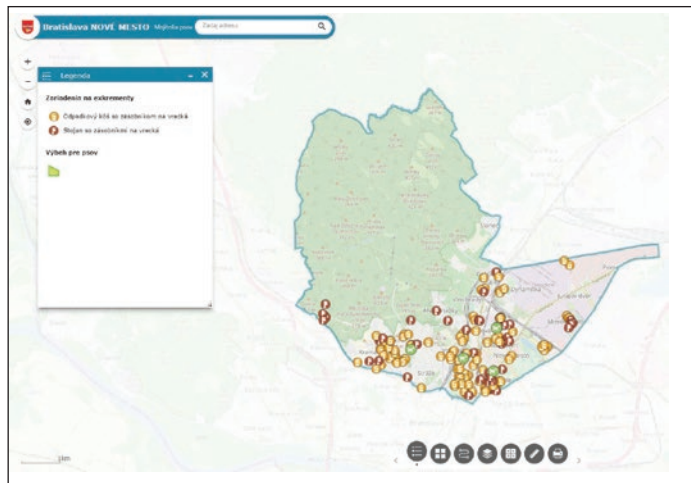
Táto aplikácia zobrazuje zmapovaný mobiliár mestskej časti, ako sú napr. lavičky, detské ihriská, už spomínané odpadkové koše, koše na psie exkrementy atď. Postupom času pribudnú aj

ďalšie dáta. Niektoré vrstvy, ako napr. odpadkové koše, sú spomenuté v samotnej aplikácii Odpadové hospodárstvo a kvôli prehľadnosti sa spočiatku nezobrazujú. Občan si ich zapne sám, a to v možnosti Vrstvy.

4. Mapa pre majiteľov psov

Táto mapa umožňuje zistiť, kde presne sú výbehy pre psov, či sú v danom výbehu nejaké cvičné prvky, oplotenie a pod. Ďalej zobrazuje koše na psie exkrementy a stojany so zásobníkom vreciek na psie exkrementy. Občan si takisto môže zapnúť vrstvu evidencie psov, ktorá mu zobrazí prihlásených (evidovaných) psov na danej adrese.

5. Mapa školských a predškolských zariadení

Mapa informuje o polohe školských a predškolských zariadení v mestskej časti Bratislava-Nové Mesto. Aplikácia ďalej graficky zobrazuje rozdelenie školských obvodov v mestskej časti a ich priradenie k jednotlivým základným školám. V ponuke Vrstvy si občan vie sám vyfiltrovať z jednotlivých vrstiev (univerzity, stredné školy, základné školy, materské školy) podľa toho, čo ho

zaujíma. Po kliknutí na jednu z nich mu aplikácia zobrazí základné informácie, ktorými sú názov zariadenia, zriaďovateľ a webová stránka danej školy, ktorá sa mu automaticky po kliknutí zobrazí.

6. Mapa pamätihodností a národných kultúrnych pamiatok s historickými podkladmi

Mapa zobrazuje národné kultúrne pamiatky a pamätihodnosti na historických podkladoch z rôzneho časového obdobia až po súčasnosť na území mestskej časti Bratislava-Nové Mesto. V aplikácii je možné si v ponuke Vrstvy vybrať mapový podklad od vojenských mapovaní až po súčasnosť a vidieť, ako a na úkor čoho sa mestská časť postupne rozrastala. V mape sa dá kliknúť na pamätihodnosť alebo NKP, kde sa zobrazí stručný popis o pamiatke spolu s fotografiou, ktorú bolo možné získať alebo vyhotoviť. Mestská časť ďalej pracuje na získaní ďalších možných digitálnych historických máp a historických fotografií, aby mohla existujúcu aplikáciu doplniť.

Kde nájdú ľudia aplikáciu GIS?

Aplikácia je verejne dostupná a obyvatelia ju nájdú na stránke mestskej časti www.banm.sk alebo priamo na odkaze www.mapy.banm.sk. Pokiaľ by mali nejaké podnety, môžu sa obrátiť na mňa prostredníctvom e-mailovej adresy giskoordinator@banm.sk

Aplikáciu vyvíjame v spolupráci so spoločnosťou ArcGEO Information Systems spol. s r.o., ktorá má v tejto oblasti bohaté skúsenosti. Keďže sme ešte len na samom začiatku, zverejňuje aplikácia iba dáta, ktoré zatiaľ máme spracované a mohli by byť občanom užitočné. Mestská časť disponuje aj ďalšími dátami, ktoré však treba ešte spracovať, aby mohli byť poskytnuté verejnosti. Plánujeme postupne rozširovať a dopĺňať témy, záleží to však od dát, ku ktorým má mestská časť prístup, prípadne jej budú poskytnuté vzájomnou výmenou s ďalšími organizáciami. Napríklad spolupráca s hlavným mestom Bratislava umožní prítok rôznych ďalších dát. O to komplexnejšie budeme môcť v budúcnosti informovať verejnosť.

*Zhovárala sa Jana Škutková
Snímka Jana Plevová*

Cez Filiálne nádražie prejdeme bezpečnejšie

Pre všetkých, len nie pre tých, ktorým má slúžiť – pre chodcov. Také bolo Filiálne nádražie doteraz. Skôr než pre chodcov slúžilo pre osobné automobily. Ak chceli obyvatelia prejsť zo Škultétyho ulice ku Kukučínovej cez pôvodné železničné priecestie, museli brať ohľad na prechádzajúce automobily. Autá cez dané územie prechádzali neoprávnene, prechod cez nádražie nie je povolený. Na vlastné oči som so zástupcami ŽSR videl, ako prichádzajúce auto ohrozilo chodcov vychádzajúcich spoza budovy Filiálky. Samozrejme, nejde o ojedinelý prípad. Dostal som od občanov niekoľko podnetov, v ktorých ma žiadali situáciu riešiť. Po stretnutí so ŽSR boli osadené stĺpiky, ktoré zamedzujú autám prístup cez chodník smerom ku Škultétyho ulici. K zdarnému koncu nám však chýba ešte jeden krok – zamedziť prístup k nelegálnemu parkovisku, ktoré v tejto oblasti samovoľne vzniklo. ŽSR pre tento účel navrhujú umiestniť pred budovou Filiálky železničné betónové podvaly. Filiálne nádražie by sa tak plnohodnotne stalo bezpečnejším miestom pre mamičky s deťmi, seniorov, cyklistov i peších. Verím, že v auguste sa táto zmena zrealizuje.

Text a snímka Pavol Troiak

Na Filiálnom nádraží sú po novom osadené stĺpiky. Majú zabrániť prechodu áut.

NAVŠTÍVTE NOVÝ VIVO! MARKET

Vážení milovníci kvalitného jedla, pozývame vás do nášho nového VIVO! Marketu. Vychutajte si u nás atmosféru živej tržnice v príjemných a dizajnových priestoroch a zažite lásku na prvý hryz! Zamilujte si čerstvo dopestovanú úrodu, špičkové mäso, remeselné pivká či iné voňavé pochúťky od našich lokálnych predajcov.

**KU KAŽDÉMU NÁKUPU
DROBNÝ DARČEK**

Platí do 30. 9. 2020

**ZĽAVA 15 % NA
FUNKY POKÉ**

Platí do 30. 9. 2020

NAŠI LOKÁLNI PREDAJCOVIA

Babindol

Ochutnajte paradajky z úrodných skleníkov z Levíc a obce Babindol a presvedčte sa, ako majú skutočne chuť rajčiny. Zamilujte si všetky druhy a farby našich rajčín.

Fantastico

Makový či orechový rožtek je legendárnou bratislavskou pochúťkou. Vo FantastiCo pečieme Bratislavské rožteky tradične, poctivo, s láskou a radosťou.

Starý mäsiar

V Starom mäsiarovi nájdete poctivé mäso pripravované s úctou podľa tradícií našich starých otcov. Na našich pultoch každodenne nájdete čerstvé a slovenské mäsko.

Funky poké

Zamilujte si tradičné havajské misky poké, v ktorých sa snúbia pestrofarebné prílohy plné živín a sily pre váš organizmus. Nájdete u nás mäsité, ale aj vegetariánske či vegánske varianty.

Tešíme sa na vašu návštevu!

Tea shop

Navštívte našu predajňu s najväčším výberom sypaných čajov a príslušenstva v Bratislave. Tešiť sa môžete aj na bezkonkurenčný výber tých najlepších čajových špecialít.

Beer Station

Objavte najväčšiu slovenskú sieť predajní s remeselným pivom od slovenských a českých sládkov a využite možnosť načapovať si svoj obľúbený špeciál protitlakovou technológiou aj vo variante so sebou.

Bioorganic

Sortiment Bioorganic tvoria zdravé, bio a fair trade potraviny, výživové doplnky, ekodrogéria, bezlaktózové a DIA potraviny, a mnoho ďalších produktov. Stravujte sa s nami zdravo a chutne.

Inzercia 01 - 05 - 2020

 Starý Mäsiar

**OCHUTNAJTE POCTIVÉ
SLOVENSKÉ MÄSO VO VIVO!**

+ ZĽAVA 5% +

PREDLOŽTE KUPÓN V NAŠICH PREVÁDZKACH VO VIVO! MARKETE
A ZÍSKAJTE ZĽAVU NA NAŠE HOTOVÉ JEDLÁ ALEBO NA MÄSO A ÚDENINY

WWW.STARYMASIAR.SK

Návrat do lavíc sprevádza radosť aj obavy

Minulý školský rok priniesol učiteľom i žiakom celkom nové skúsenosti. Otestovali si vzdelávanie online, zlepšili svoje počítačové i prezentačné zručnosti. Na druhej strane, prišli o množstvo sociálnych a priateľských kontaktov, pričom si niekedy až bolestne uvedomili ich hodnotu.

Mladším deťom pomohol záverečný mesiac v laviciach, učitelia sa im snažili vytvoriť podnetné i bezpečné prostredie a zopakovať najdôležitejšie učivo. Tí starší

mali na adaptáciu už len niekoľko záverečných dní. Aj preto sa mnohé školy rozhodli pripraviť v závere roka a počas prázdnin športové i vzdelávacie kurzy. Kým deti zo školy Za kasárňou absolvovali plavecký výcvik a malí Kolibčania športovali vo futbalových kempoch, na Odborárskej si intenzívne zlepšovali angličtinu a precvičovali učivo v letnej škole. Riaditeľka školy Ľubica Daneková uviedla, že v spolupráci s OZ Krúžky v školách a inštitútom aplikovanej ekológie Daphne pripravili deťom interaktívne a hravé programy, podporujúce tímovú spoluprácu: „*Keďže deťom najviac chýbal sociálny kontakt, chceli by na jeseň zorganizovať aj školu v prírode.*“ V škole Za kasárňou rozbehli doučovanie formou dobrovoľníctva už počas dištančného vzdelávania a starší žiaci pomáhali mladším s učením aj v lete.

Pedagógovia počítajú s tým, že v septembri bude potrebné program prispôbovať tempu žiakov. „*Prvé týždne budú skôr o diagnostike a zvykaní si na školský režim. Na začiatku roka je v osnovách priestor venovaný upevňovaniu*

vedomostí a zručností, to nám pomôže,“ konštatuje učiteľka slovenčiny a občianskej náuky Terézia Škapíková. Aj keď online vyučovanie kladlo na učiteľov aj žiakov vyššie nároky, vzdelávanie pokračovalo takmer normálnym tempom. Deti však nemali rovnaké podmienky, rodiny s viacerými súrodencami boli v zložitejšej situácii. „*Aj my učitelia máme ešte veľa práce pred sebou, aby sme prispôbili učebné materiály, aktivity a metódy tak, aby online výučba bola efektívna,*“ myslí si učiteľka angličtiny a matematiky Miroslava Juhásová. Celkovo však pedagógovia vnímajú online vyučovanie ako možný doplnok, na ktorý netreba zabudnúť. „*Pre staršie deti je to jedna z foriem prípravy na samostatné štúdium a budúce povolanie. Spolu s prácou formou home office bude pravdepodobne súčasťou nášho života,*“ dodáva učiteľka druhákov Monika Vargová.

Kým vyučovací proces vo väčšine prípadov výraznejšie neutrpel, sociálne kontakty s rovesníkmi, pocit istoty a bezpečia založený na každodennom životnom rytme deťom chýbal. Psychológovia upozorňujú, že v období karantény bolo ohrozené fyzické i psychické zdravie detí, čo mohlo vplývať na stratu zmysluplnosti v živote, viesť k pocitom ako sú nuda, strach, smútok a hnev. V takejto situácii môže prísť ľahko k strate návykov. „*Deti trávili oveľa viac času na počítačoch a mobiloch, chýbala komunikácia s kamarátmi, čo má vplyv na komunikačné zručnosti, sociálny a emocionálny rozvoj,*“ upozorňuje

PaedDr. Jana Lednická, riaditeľka Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Bratislava III. Dodala, že deťom veľmi prospeli koncoročné podporné aktivity na utuženie triednych kolektívov, preventívne programy so zameraním na zdravie aj výlety.

Všetko zlé je na niečo dobré. Detiskí psychológovia i pedagógovia sa zhodujú v názore, že kríza prispela k lepšiemu chápaniu hodnoty zdravia a dôležitosti prevencie, posilnila v deťoch pocity solidarity a vzájomnosti. Do veľkej miery sa zlepšili vzťahy medzi rodičmi, deťmi a učiteľmi. „*Komunikácia a spolupráca školy a rodiny bola veľmi intenzívna. Deti rešpektovali dohody a pracovali zodpovedne, rodičia si začali viac vážiť prácu učiteľov,*“ potvrdzujú pozitívnu skúsenosť. Všetkým stranám pomôže, ak sa atmosféra dôvery a úzkej spolupráce zachová aj po odznení zdravotného ohrozenia.

Poprajme našim žiakom i pedagógom školský rok bez neočakávaných prerušení, veľa chuti do práce a vďaka nej aj zaslúžených úspechov!

Jana Škutková, snímky Jana Plevová

Rodičia zapísali do našich škôl takmer 700 prváčikov

Záujem o základné školy v Novom Meste z roka na rok rastie. Počas zápisu prvákov pre školský rok 2020/2021 zapísali rodičia do ôsmich škôl 695 detí. V porovnaní s minulým rokom je to o 79 viac.

Opäť sa potvrdilo dobré meno a kvalita tunajších základných škôl a učiteľov. Najväčší záujem je už tradične o školu Za kasárňou, ktorá je jednou z najväčších v Bratislave. Rodičia sem tento rok zapísali 177 detí. Škola je známa intenzívnou výučbou cudzích jazykov, nemčina je tu povinná už od 1. ročníka a v 3. ročníku sa pridáva aj angličtina. Nasledujú ZŠ Sibírska (96), ZŠ Čádrova (88), ktoré taktiež kladú dôraz na cudzie jazyky a ZŠ Kalinčáková (74), ktorá sa špecializuje na rozvoj športových talentov.

Z celkového počtu zapísaných 695 detí majú prevahu chlapci (379). V porovnaní s minulým rokom stúpol počet odkladov povinnej školskej dochádzky (zo 46 na 75). Kvôli koronakríze sa zápis prvý raz konal bez osobnej prítomnosti detí a rodičov v školách. „Elektronický zápis zvládli školy bez väčších problémov. Ukázali, že sú pripravené aj na takéto situácie a výzvy,“ uviedla Lucia Sedlačíková, ktorá vedie oddelenie školstva na miestnom úrade.

Aj tento rok školy evidujú veľký záujem aj u detí a rodičov mimo Nového Mesta. Viac ako sto zapísaných detí pochádza z iných bratislavských mestských častí, 68 dokonca z miest a obcí mimo Bratislavu. (bor)

Ked' si jubilanťka zaspieva:

„A ja päťkrát dvadsať rôčkov mám...!“

Dožiť sa stovky je málokomu dopriate. Ešte menej je tých, ktorým sa to podarí v kruhu milujúcich detí, priateľov a priateľských susedov a s množstvom krásnych spomienok v pamäti.

Pani Emília Králiková stihla prežiť mnohé z toho, o čom zamladi snívala. S manželom vychovali tri dcéry a troch synov. On sa už 24 rokov pozerá na svet z neba, ona sa teší z trinástich vnúčat, osemnástich pravnúčat a troch praprawnúčat. S chuťou si zaspieva a zarecituje riekanky aj beťárske prekáračky, ktorými do popuku rozosmeje najmladších členov rodiny. Vrávi, že ju v živote sprevádzali hlavne chudoba a smiech.

Štefan Králik pochádzal z Kysúc, Emília z dedinky Jabloniec pri Budmericiach. Spoznal ju ako 15-ročnú slečnu a počkal si päť rokov, kým sa mohli vziať. V láskyplnom vzťahu prežili 56 rokov, spolu vstúpili do detstva česť, úctu k hodnotám, zmysel pre spolupatričnosť, ale aj lásku k Bohu a slovenskej prírode. „Musíte byť silnejší ako život a pevní ako diamant“, hovorievali svojim potomkom, pričom ich viedli k po-

hybu a športovaniu. „Rodičia nás podporovali, aby sme mohli rozvinúť nadanie, či už výtvarné, hudobné, športové alebo iné. Obaja boli kreatívni a všestranne talentovaní. Pre nás dcéry šiel ocko šaty, bicyklovali sme, chodili na túry, cestovali. Aj ostatné staršie deti na dvore učil jazdiť na bicykli, motorke, staral sa o zeleň a vždy bol pripravený pomôcť susedom...“, spomína dcéra Katarína, ktorá spolu so súrodencami doopatrovala otecka po náhlom ochorení a dnes sa s láskou stará o mamičku.

Od roku 1946 až dodnes býva rodina na Vajnorskej ulici. Všetci sa tu dobre poznajú, deti spolu vyrastali a priateľstvá pretrvali. K 100. narodeninám pripravili pani Emíliu oslavu, na akú sa nezabúda. Muzikanti v krojoch prišli pre ňu domov, zahrali jej obľúbené ľudové piesne a priviedli ju na dvor, kde už čakali gratulanti s kyticou kvetov a veľkou tortou. „Vystrelili slávnostné salvy a zasypali nás trblietavé červené srdiečka, to bolo nádherné prekvapenie! Najstaršia dcéra Stanka s vnučkou Kat-

kou prichystali pohostenie, vyzdobili celý dvor a na oleandre zavesili stovku. Tie oleandre sú totiž spomienkou na naše dovolenky,“ opísala radostné okamihy pani Králiková.

„Medziľudské vzťahy boli v tunajších domoch vždy veľmi dobré. Keď som susedom poslal mail, mnohí sa zapojili do organizovania stretnutia a 12. júna sa zišlo na našom dvore zopár desiatok ľudí. Pani susedka je zlatý človek, nikdy som ju nevidel smutnú, vždy sa usmieva, vyslovene z nej vyžaruje dobro! Každý večer ju počujem spievať na balkóne, pričom dokonale intonuje,“ povedal sused Pavol Králik, zhodou okolností menovec, aj keď nepatrí k príbuzným.

Oslava sa vydarila nad očakávanie. Takmer päť hodín sa hralo a spievalo, a veru ani storočnej dáme sa nechcelo odísť skôr. Za našu redakciu jej prajeme dobré zdravie a ešte veľa krásnych chvíľ s najbližšími!

Jana Škutková

Snímky Katarína Šimbochová

POZRITE SA NA SVET ZHORA A ZAŽITE KRÁSNE VÝHL'ADY

Z KOLIBY NA ŽELEZNÚ STUDNÍCKU A SPÄŤ

NA LANOVKE

štvrtok - nedeľa
od 10:00 hod.
do 18:00 hod.

V núdzi poznáš...

Krízové situácie prinášajú mnoho nepríjemných javov. Jedným z nich je to, že zrazu musíme čeliť skutočnostiam, o ktorých sme síce vedeli a možno nás aj nejako tlačili, avšak teraz sú pre nás ohrozujúce. Zrejme všetci sme si boli vedomí, že štátne a samosprávne služby majú veľké medzery a nedostatky. A že to má nepríjemné dôsledky. Zrazu sme však boli konfrontovaní s tým, že tieto deficity môžu do slova zabíjať – našich blízkych i nás samých.

V núdzových situáciách sa často zdvihne vlna solidarity a ľudovej tvorivosti. Spomínané medzery začnú spontánne vyplňať jednotlivci, súkromný sektor a občianska spoločnosť. Vznikajú tak rôzne iniciatívy, svojpomocné aktivity a služby. Často napríklad štátu a samosprávam, pričom tieto aktivity nijako alebo len veľmi málo ovplyvnia budúce fungovanie týchto inštitúcií. V lepších prípadoch sa nejaký štátny sektor alebo samospráva otrasie a vytvorí ad hoc koalíciu s občianskou a súkromnou časťou spoločnosti, aby sa vyriešil konkrétny pálčivý problém. Bývajú to zväčša tie najúspešnejšie príklady, ako si poradiť v núdzi. Ani tie však nijako nezaručujú pokračovanie spolupráce či vyššiu kvalitu služieb samospráv a štátu v budúcnosti.

Keď sme pred šiestimi rokmi na našom úrade vytvárali Kanceláriu pre participáciu verejnosti – mimochodom ako prví na Slovensku, chceli sme vytvoriť takpovediac permanentnú možnosť takejto spolupráce pri riešení problémov a skvalitňovaní verejného života. Podarilo sa to pri desiatkach realizácií zadaní a občianskych projektov v participatívnom rozpočte, ako aj pri uskutočnených a plánovaných revitalizáciách verejných priestranstiev. Tieto skúsenosti nám pomohli reagovať na krízové opatrenia vlády a celkovú situáciu v podobe projektu Pomôžem. Jeho cieľom

bolo sformovanie siete dobrovoľníkov spolupracujúcich s miestnym úradom pri riešení krízovej situácie.

Tá si však vyžadovala kroky a postupy, na ktoré nás bežný život nepripravil, museli sme ich premyslieť a vytvoriť sami. Ako zabezpečiť podmienky a možnosti pre činnosť dobrovoľníkov? Ako koordinovať ich aktivity? Ako o tom informovať ľudí, ktorí potrebujú pomoc a zároveň im poskytovať služby bezpečne?

Vrávi sa, že v núdzi poznáš priateľa a my dnes vieme, že naša mestská časť je priateľská. Za pár dní sa nám prihlásilo viac než tristo dobrovoľníkov. Väčšina z nich vložila pre spoločné dobro desiatky hodín svojho času. Sú to tisíce hodín nezištnej pomoci, za ktoré sme všetci veľmi vďační. Nič z toho by sme však nedokázali využiť, ak by ich činnosť nebola koordinovaná. Vyžadovalo si to úzku, rýchlu a efektívnu spoluprácu niekoľkých oddelení miestneho úradu naraz: informovať verejnosť o jednotlivých aktivitách, osloviť a vyhľadať ľudí v núdzi, zdefinovať a realizovať jednotlivé kroky a aktivity, zabezpečiť ochranu pomáhajúcich i tých, ktorým sa pomáha. A najmä sa v celej tej horúčkovej aktivite nestraťiť. Podarilo sa to aj vďaka nezištnej pomoci novomestskej firmy EEA, ktorá sa venuje informačným technológiám. Kancelárii pre participáciu poskytli

**PARTICIPATÍVNY
ROZPOČET**

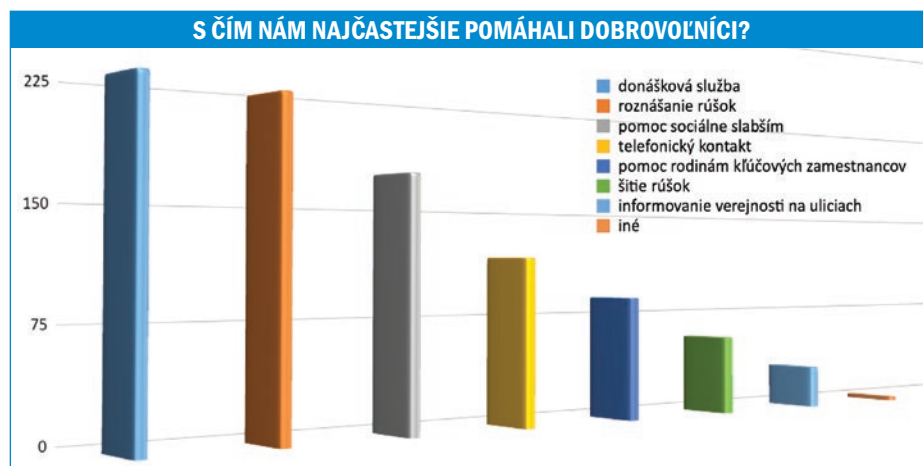

Šitie rúšok, balenie zásielok s ochrannými prostriedkami, či roznášanie obedov seniorom. Dobrovoľníčka Helena Navrátilová to všetko stihla s úsmevom popri vlastnom podnikaní

softvér a na dobrovoľníckej báze aj svojich ľudí, ktorí nám vytvorili pracovné prostredie, vďaka ktorému sme mohli koordinovať činnosť dobrovoľníkov a potrebných oddelení úradu. Tak bolo možné, že v uliciach našej mestskej časti distribuovali pomoc desiatky dobrovoľníkov a na miestnom úrade pripravovali pomoc ďalšie desiatky ľudí naraz.

Novomestský projekt Pomôžem nám umožnil vyskúšať intenzívnu spoluprácu samosprávneho, verejného a súkromného sektora. A prostredníctvom tejto spolupráce organizovanie rôznych aktivít – od susedskej svojpomoci, cez adresné poskytovanie úradných služieb, až po koordináciu aktivít jednotlivcov a rôznych subjektov. Nikto z nás dnes nevie, či sieť dobrovoľníkov ešte využijeme na spomínané aktivity. Bude záležať najmä na tom, ako sa vírus bude šíriť. Radi by sme však spolupracovali ďalej. V núdzi totiž nespoznávame len priateľov, ale aj možnosti, ktoré máme. Ochota je základ, ale nestačí. Nakoniec aj bežný život pred nás stavia prekážky a problémy, ktoré úrad, verejnosť a súkromný sektor zvládnu spolu omnoho lepšie.

Peter Nedoroščík, snímka archív

Čaká nás jesenné upratovanie. Kde budú umiestnené kontajnery?

Veľkoobjemové kontajnery na odstránenie väčšieho odpadu z domácností budú v rámci jednotlivých obytných štvrtí pripravené počas októbra a novembra. Tak ako po minulé roky, aj teraz platia rovnaké pravidlá. Veľké predmety treba rozobrať na jednotlivé diely a odpad uložiť výlučne do kontajnera.

Je zakázané umiestniť sem elektrospotrebiče a elektronické prístroje, chemické látky, oleje, ropné látky a ich obaly, akumulátory, motory, stavebný odpad a tiež recyklovateľné materiály, ako sú papier, sklo a plasty. **Kontajnery budú pristavené podľa harmonogramu vždy v čase od 10. do 17.30 h.**

Rozmiestnenie veľkoobjemových kontajnerov

ulica	stojisko	termín
Teplická	roh Sliačska	9. 10. 2020
Sliačska	konečná MHD	9. 10. 2020
Za kasáňou	pri trafostanici	13. 10. 2020
Ovručská	pri parkovisku	13. 10. 2020
Ľudové námestie	pri parku	13. 10. 2020
J. C. Hronského	pri garážach	15. 10. 2020
Muštová	roh Horská (prvá križovatka od Sliačskej)	15. 10. 2020
Pri Bielom kríži	pri potoku	15. 10. 2020
Varšavská	pri garážach	20. 10. 2020
Unitas, Šancová 23	do dvora	20. 10. 2020
Družstevná	Kalinčiakova pri vjazde	20. 10. 2020
Škultétyho a Plzenská	parkovisko	22. 10. 2020
Bartošková a Športová	pred garážami	22. 10. 2020
Mestská a Osadná	pri parku	22. 10. 2020
Čsl. parašutistov	pri škôlke	27. 10. 2020
Jeséniova	pri HMÚ	27. 10. 2020

ulica	stojisko	termín
Odborárska	garáže pri ZŠ	29. 10. 2020
Pluhová	dvor č. 4 - 6	29. 10. 2020
Matúškova a Jaskový rad	roh ulíc	29. 10. 2020
Višňová	parkovisko	30. 10. 2020
Jahodová	pri detskom ihrisku	30. 10. 2020
Guothova	č. 9 - 11	30. 10. 2020
Magurská	č. 3 - 5	3. 11. 2020
Horská	roh Jurská	3. 11. 2020
Koziarky	križovatka nad kovovýrobou	3. 11. 2020
Mierová kolónia	Tylova ul.	5. 11. 2020
Pri starom ihrisku	pri záhradách	5. 11. 2020
Záborského	stojisko pri parkovisku	5. 11. 2020
Brečtanová	roh Cesta na Kamzík	10. 11. 2020
Hrdličkova	č. 32 - súkromné parkovacie boxy	10. 11. 2020
Česká	roh Kukučínovej ul.	12. 11. 2020
Stará Klenová	podľa voľného miesta	12. 11. 2020
Budyšínska	podľa voľného miesta	12. 11. 2020

Termming v Novom Meste tento rok preinvestuje v rámci modernizácie tepelného hospodárstva 500-tisíc eur

Skupina ENGIE, ktorá na Slovensku patrí k najväčším súkromným výrobcam tepla, tento rok v rámci svojich dcérskych spoločností plánuje preinvestovať do modernizácie tepelných hospodárstiev viac ako 3,5 milióna eur (bez DPH). Investície budú využité najmä na rekonštrukciu rozvodov, pripájanie nových objektov či výmenu technológií a zariadení.

Modernizácia tepelného hospodárstva v bratislavskom Novom Meste

Tepelárska spoločnosť Termming, člen Skupiny ENGIE, pôsobí na trhu od roku 1996 a prevádzkuje tepelné hospodárstva v 7 mestách. V bratislavskej mestskej časti Nové Mesto plánuje tento rok do obnovy systému CZT (centrálneho zásobovania teplom) investovať 500-tisíc eur (bez DPH). Finančné prostriedky budú použité na rekonštrukciu rozvodov tepla v lokalitách ulíc Belehradská, Kováčska, Kominárska a Piešťanská. Technologicky zastarané rozvody sa vymenia za nové - predizolované, ktorých vysoká kvalita tepelnoizolačných vlastností pomôže znížiť tepelné straty a zefektívniť využívanie energie.

„Naše tohtoročné plány, týkajúce sa modernizácie tepelného hospodárstva, boli, samozrejme, rozsiahlejšie. Vzhľadom na prekážky, ktoré vyplynuli z mimoriadneho stavu počas koronakrízy, sme boli nútení presunúť časť našich investičných plánov na budúci rok. Aj napriek tomu nás teší, že môžeme zrekonštruovať aspoň časť rozvodov, a tým zvýšiť účinnosť distribúcie na tepelných okruhoch. Vďaka tomu vieme pre obyvateľov zabezpečiť spoľahlivú dodávku energie, a pritom šetriť primárne energetické zdroje, čo sa premietne do zníženia nákladov na výrobu tepla a zároveň bude mať pozitívny vplyv na životné prostredie,“ vysvetľuje Miroslav Pajchl, riaditeľ úseku energetiky.

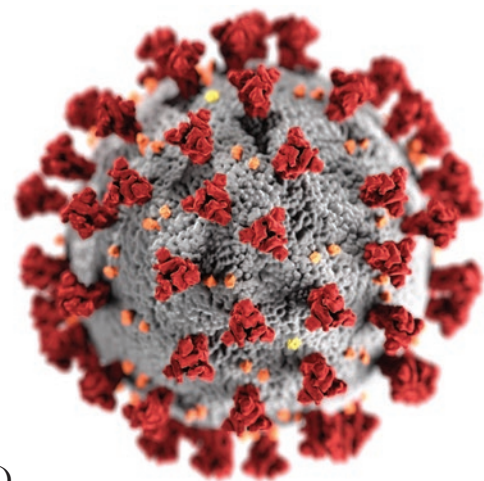
Dôkazom, že investície do rozvoja tepelných hospodárstiev sa vyplácajú, je skutočnosť, že Termming vrátil tento rok odberateľom v 7 mestách na preplatkoch za teplo spolu viac ako 1,5 milióna eur (s DPH).

V septembri začína vykurovacia sezóna

Aj tento rok očakávame začiatok vykurovacej sezóny v priebehu septembra. Tepelári od začiatku mesiaca sledujú vonkajšiu teplotu a v prípade, ak dva dni po sebe klesne pod 13 °C a predpoveď počasia nenasvedčuje tomu, že by sa malo oteplieť, začnú s vykurovaním. „Vykurovacej sezóny v tepelnom hospodárstve v Novom Meste predchádza letná údržba, v rámci ktorej naši technici čistili výmenníky a kotly, nastavovali spaľovacie procesy a kontrolovali funkčnosť a nastavenie všetkých systémov a zariadení kotolní. Termíny začiatku vykurovacej sezóny pre spoločnosti Skupiny ENGIE uverejníme na našej stránke - www.engie.sk,“ uzatvára Miroslav Pajchl.

Dokáže sa svet raz pandémiám vyhnúť?

Zdá sa, že epidémie a pandémie trvalo sprevádzajú ľudstvo ako neželaný občasný spolupútnik a spolutvorca dejín. Hoci približne už poznáme mechanizmus ich vzniku, siahajúci do živočíšnej ríše, nevieme zatiaľ spoľahlivo, čo ich vyvoláva. Inak by sme sa určite usilovali udržať ich na uzde prinajmenšom tak ako vojnové konflikty. (Veď tie za nimi v počte obetí zväčša ďaleko zaostávajú.)

Problémom bývajú pomerne veľké časové prestávky medzi „morovými ranami“. Tak sa ďalším generáciám viac-menej vytratia z pamäti a obavy z nich zoslabnú, lebo ľudia ich pokladajú už len za súčasť dávnej minulosti. Navyše sa spoliehajú na to, že medicína odvtedy hodný kus pokročila. Precitnutia bývajú o to bolestnejšie.

Zo staroveku sa zachovali správy o more, ktorý r. 541 zachvátil rozsiahle územia vtedy známeho sveta od Etiópie až po Írsko a niekoľkokrát sa vrátil. Zrejme preto, že baktéria *Yersinia pestis*, ktorá ho spôsobuje, je v istých podmienkach schopná prežiť aj stáročia. Do roku 750 padlo toľto moru za obeť asi päťdesiat miliónov ľudí – a neboli poslední.

V štrnástom storočí prišla hrozná repríza

Z čias o šesť storočí neskôr máme už oveľa podrobnejšie správy. Napríklad o tom, že morová nákaza môže u postihnutých nadobúdať rozličné formy. Jedni vykašľali krv, lebo nákaza najviac zasiahla pľúca, u tých prichádzala smrť najrýchlejšie. Iným sa po tele vyhádzali hnisavé vredy, u ďalších podkožné výrony spôsobili, že tkanivo sčernelo a odpadávalo. V Taliansku sa zo štrnásteho storočia zachovali svedectvá aj o chorých, ktorí opúchali pod pazuchami a na slabínach a mreli takou rýchlosťou, že ich nestačili pochovávať inak, iba hádzať v niekoľkých vrstvách do vykopaných jám. (Stredoveký hromadný hrob podobného charakteru odkryli po storočiach náhodne aj v centre Londýna.) Taliansky básnik Petrarca nevychádzal z domu nie iba pre strach z nákazy, ale pre pocity hnusu, ktoré vonku podľa vlastných slov zažíval. „Na uliciach ležia rady

mŕtvol..., všade som videl klesať k zemi obeť beznádejnej nákazlivej nemoci,“ napísal v jednom z neskorších listov. „*Závidím budúcim generáciám, ktoré budú považovať naše svedectvo za výmysel.*“ Lekári boli bezmocní.

Z mongolskej púšte Gobi sa mor vtedy najprv rozšíril po Číne a podľa správ silne zdecimoval jej obyvateľstvo. Mongolskí dobyvatelia ho potom zavliekli na Krym, námorníci ho roku 1347 priviezli na obchodných galérach do Talianska. Odtiaľ pokračoval do Francúzska, Španielska, Nemecka, Anglicka, dokonca až do Ruska. Do Uhorska prišiel tento mor cez Hainburg a vtedajší Prešporok o dva roky neskôr. Šíril ho najmä zástupy flagelantov, „kajúčnikov“, ktorí tiahli Európou, aby uzmierili rozhnevaného Boha. Prvotný náboženský charakter hnutia sa časom, pravda, zvrhol, lebo putujúce davы sa rozrastali o príživníkov celkom iného druhu.

Len prvá vlna vtedajšieho moru si vyžiadala asi dvadsaťpäť miliónov obetí. Pandé-

mia sa neskôr s prestávkami vracala až do 20. storočia. Takže napokon zahubila dovedna asi tretinu vtedajších obyvateľov Európy a Ázie – okolo dvesto miliónov ľudí.

Po kiahňach zostávajú „podľobaní“

Ďalšie epidémie spôsobovali vírusy, napríklad vírus z čeľade Poxviridae, pôvodca pravých kiahní (*Variola vera*). Prejavujú sa hnisavou vyrážkou, vriedkami, ktoré praskajú, potom tvrdnú a tých, ktorí prežijú, natrvalo poznamenávajú typickými jazvami.

Inak, správy o pravých kiahňach máme už zo starovekého Ríma, z druhého storočia n. l. Do Európy sa tento vírus z času na čas taktiež vracal, takže obetí pribúdalo, spolu nakoniec na túto chorobu zomreli milióny. Napriek kráľovskej opatere sa ňou skončili aj životy mnohých spomedzi korunovaných hláv (napr. Mária II. Stuartovna, Ľudovít XV., cár Peter II.). Najhoršie však, zdá sa, doplatil na pravé kiahne americký kontinent, kam nákazu zavliekli španielski

Morový lekár nosil masku so zobákom naplneným vlnou s octom, zmesami olejov, bylinami či chemikáliami, ktoré mali potlačiť pach smrti.

dobyvatelia na prelome 15. a 16. storočia. Po jednom storočí od objavenia Ameriky zostalo z pôvodných obyvateľov žalostne málo – vraj len okolo desať percent ľudí, pre ktorých bola odjakživa domovom. Pomoci im nebolo, s vírusmi sa človek zoznámil „zoči-voči“ pod elektrónovým mikroskopom až o niekoľko storočí neskôr. Mimochodom, slovo „virus“ značí po latinsky jed...

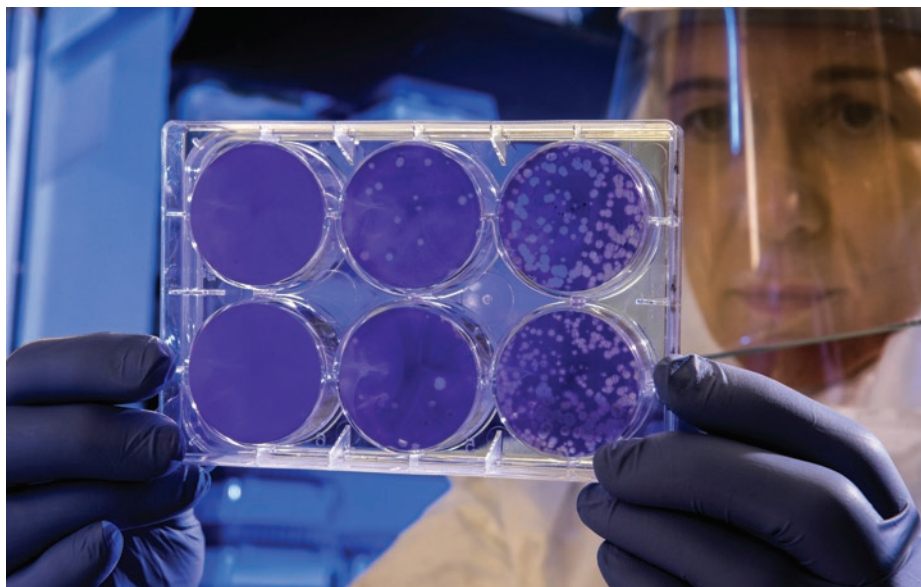
Ako si Španieli prisvojili pandemickú chrípku

Španielska chrípka je pojem známy ešte aj mnohým súčasníkom. Kto sa vráti k histórii prvej svetovej vojny, nemôže na ňu nenaraziť, lebo vypukla ešte pred jej skončením medzi vojakmi v americkom Kansase. Odtiaľ sa bez problémov preniesla do bojujúcej západnej Európy, zasiahla Čínu i Japonsko, ba dokonca aj Sibir a južnú Afriku. Predpokladá sa, že jej vírus zmutoval v Ázii po prenose z vtákov na človeka. Dravo útočil najmä na imunitný systém, takže vojaci práve pre svoju mladosť a odolnosť, s akou jej vzdorovali, umierali nakoniec na španielsku chrípku viac než iní. Popri rýchlosti nákazy, vo vojnových časoch ešte znásobenej, bola jej špecifikom aj rekordne vysoká úmrtnosť, takže za pol roka jej podľahlo až sto miliónov ľudí.

A kde sa vzalo jej pomenovanie? Sprvu bojujúce vojská uvalili na informácie o nákazlivej chorobe prísne embargo, aby zabránili panike, písala o nej jedine španielska tlač, keďže Španielsko bolo vtedy neutrálne. Tak si Španieli „prisvojili“ pandemickú chrípku, ktorá mala od tej našej každoročnej chrípky riadne ďaleko...

Nezabúdať môže byť užitočné

Spájať si rôznorodé „morové rany“ len so stredovekom sa môže ľahko aj nevyplatiť. V knihe Zabudnuté príbehy Mariana Kechlibara to autor dokumentuje na udalostiach z Juhoslávie zo 70. rokov minulého storočia. Mladý moslim z Kosova, nemecký gastarbeiter, sa vybral na svätú púť do Mekky, ale namiesto očkovania (aby ušetril) sfaľšoval pečiatku. Vrátil sa nakazený pravými kiahňami a v Kosove zakrátko nakazil ďalších 140 ľudí. Jeho priateľ ako prvý z nich zomrel v belehradskej nemocnici. Našťastie sa to neskončilo katastrofou. Do nemocnice príležitostne chodieval konzultovať staručký profesor, ktorý ordinoval ešte pred prvou svetovou

vojnou a okamžite rozpoznal, čo za nákazu sa tu objavilo. Tajne exhumovali telo prvého mŕtveho a diagnóza sa potvrdila – pravé kiahne. Belehradskú kliniku obkľúčili policajné jednotky, horúčkovo sa hľadalo riešenie. Až vtedy Juhoslávia priznala svoju vinu, čo sa deje. V Nemecku sa podarilo ešte včas nakazeného izolovať a v Juhoslávii vďaka medzinárodnej solidarite sústrediť uskladnené vakcíny proti tejto chorobe. Hroziaca epidémia nevypukla. Napokon nákaze podľahlo „len“ 35 zo 174 chorých.

Podľa znalcov treba začať od ekológie

Trvalo by sme teda mali rátať s tým, že pokiaľ existujú infekčné choroby, epidémie nevymiznú, ba za istých podmienok opäť môžu prerásť do pandémie porovnateľných s tou dnešnou. Tlač vo svete napríklad zaznamenala, že len v tomto storočí bol objavený nový druh tuberkulózne baktérie (2010), že na Kube bola ani nie tak dávno epidémia cholery (2013) a na Madagaskare mali pred pár rokmi epidémiu moru (2017). To všetko popri celkom nových ochoreniach, ktoré sa vo svete objavili - ebola, HIV, SARS, MERS, choroba šialených kráv (BSE), vtáčia chrípka, prasacia chrípka... Pod mnohé z nich, tzv. zoonózy sa podpísali zvieracie vírusy, ktoré si našli nového hostiteľa v človeku a zmutovali.

Vďaka súčasnej vede vieme o epidémiách neporovnateľne viac, než vedeli ľudia v predošliach storočiach. Keď súčasník číta, ako si kedysi nákazu vysvetľovali a čo proti nej odporúčali, smial by sa na celé kolo, keby za tým nevnímal osudovú tragiku vtedajšieho človeka. Inak prijímame aj informácie zo sveta o tom, že dnešná pan-

démia bola vlastne predpovedaná. Áno, napríklad v knihe Davida Quammena o zoonózach z r. 2012 (Spillover – Animal Infections and the Next Human Pandemic). A jej autor nie je vo svete jediný, kto tvrdí, že pandemické ochorenia majú ekologickú podstatu. Konkrétne, že vírusové ochorenia prenášajúce sa zo zvierat na človeka vznikajú pre naše necitlivé zásahy do prírody a devastáciu jej ekosystémov.

Čo ďalej

Je známe – prinajmenšom medzi historikmi – že takéto ťažké etapy v behu sveta zvyčajne potisli spoločenský vývoj o kus dopredu. Dúfajme, že to tak bude aj po odznení súčasnej mizérie. Ekonomovia a sociológovia od začiatku tvrdia, že koronavírus prinesie zmeny všade, kde je to možné, a napokon zmení aj nás... Dúfajme, že k lepšiemu.

Vari áno, stačí porovnať si zmeny v medziľudských vzťahoch podnietené šíriacim sa ochorením. Pri stredovekom more od chorého veľmi často ušli všetci jeho blízki, rodina i priatelia. Súčasný obraz starostlivosti o „pozitívnych“ sme ešte nedávno mohli sledovať okolo seba naživo aj v televízii. Je pravda, nebezpečenstvo smrti zďaleka nebolo také akútne ako kedysi. No stres, strach a úsilie ochrániť si vlastné zdravie sme zažívali mnohí. Napriek tomu sa všade prejavovala ochota pomáhať, obeťavosť, vyššia súdržnosť ľudí... Ak v nás zapustili hlbšie korene, prekonané skúšky určite neboli zbytočné. Preveríme to napokon už čoskoro, keď na nás naplno doľahnú ekonomické dôsledky koronakrízy.

Viera Vojtková

Ilustračné obrázky <https://unsplash.com>

Máte doma historické fotky Nového Mesta? Podeľte sa o ne s nami

V októbri 1930 navštívil Nové Mesto prezident Tomáš Garrigue Masaryk. Zavítal na dnešnú základnú školu na Českej ulici, ktorá vtedy niesla jeho meno. Túto významnú udalosť histórie Nového Mesta si dnes môžeme pripomínať aj vďaka pánovi Ľudovítovi Vyskočilovi, fotografovi, ktorý mal na Vajnorskej ceste (dnešná Vajnorská ulica) fotoateliér. Cenné fotografie, ktoré poskytli mestskej časti jeho potomkovia, sú dôležitým dobovým dokumentom.

Máte aj vy doma odložené staré fotografie Kuchajdy, Račianskeho mýta, Kramárov, Koliby či ďalších kútov mestskej časti? Pamätáte si dôležité udalosti bratislavského Nového Mesta? Pomôžte nám zozbierať čo najviac fotodokumentačného materiálu doplneného o vaše cenné spomienky. Podeľte sa s nami

o historické fotky, pošlite nám ich na adresu: **tlac@banm.sk** a my ich uverejníme na webovej stránke a Facebooku mestskej časti. Tých, ktorí nám pošlú najzaujímavejšie zábery, oceníme peknu knihou.

ĎAKUJEME ZA SPOLUPRÁCU!

(bor)

Zelený park namiesto skládky odpadu

Keď sa bratislavskí kreatívci pred pár rokmi pustili do premeny budovy chemickej priemyselky na centrum Nová Cvernovka, netušili, že svojou činnosťou vyprodukujú „úctyhodných“ 1800 ton stavebnej suty. Samozrejme, takýto odpad je neskôr potrebné zlikvidovať či umiestniť na skládkach, a to stojí nemalé peniaze.

Namiesto vytvorenia obrovskej ekologickej záťaže pre životné prostredie, rozhodli sa mladí ľudia pre iný prístup. Celý objem suty postupne vytriedili, vhodné materiály rozdrvili na menšie frakcie, kovy odviezli na recykláciu do zberných surovín. Pri triedení využili najprv vlastné ruky a „suťocykel“ poháňaný ľudskou energiou. Zostrojil ho architekt Juraj Hariš, ktorý sa stal dušou ekologickej likvidácie odpadu. Neskôr však, samozrejme, prenajali a zapojili do práce väčšie stroje. Takto zmenili odpad na stavebný materiál, z ktorého postupne budujú spevnené plochy v novom parku. Príjemné miesto na stretávanie i oddych vzniká na základe návrhov v Cvernovke pôsobiacich architektonických ateliérov Labák a 2021.

„Zorganizovali sme finančnú zbierku na stránke www.sutnapark.sk. Tento spôsob získavania finančných prostried-

kov pokračuje dodnes a Nadácia VÚB doloží každé darované euro rovnakou sponzorskou čiastkou. Všetci nájomcovia sa zapojili, či už finančným príspevkom alebo fyzickou prácou. Spolu sme odpad vyprodukovali, spolu sa musíme postarať aj o jeho odstránenie,“ zhodnotila spoluprácu Simona Papšová, PR manažérka Novej Cvernovky a dodala, že na vytvorenej ploche sa už počas tohto leta konajú exteriérové diskusie, prednášky, koncerty či iné kultúrne akcie.

(jš), snímka Michal Líner

Kde bezpečne „zaparkovať“ bicykel?

Počas leta pribudli v Novom Meste stojany na bicykle, ktorými chce mesto podporiť rozvoj cyklo dopravy. Správa telovýchovných a rekreačných zariadení Hlavného mesta SR Bratislavy ich osadila na siedmich miestach, pričom sa počíta aj s ďalšími stanovišťami.

Od júla nájdete nové stojany pred špeciálnou ZŠ na Háľkovej ulici, železničnou stanicou Predmestie či kostolom na Teplickej. Rovnako ich ocenia návštevníci knižnice na Pionierskej a Domu kultúry na Kramároch, ako aj zákazníci prevádzky Sherlock a Tesco na Kolibe.

(red), snímka Jana Plevová

Čo pripravuje Dom kultúry Kramáre

Už od septembra plánujeme v Dome kultúry na Kramároch opäť sprevádzkovať zaujímavú paletu kurzov a klubových stretnutí. Naši návštevníci sa môžu tešiť na:

Kurzy pre deti

- fotoklub pre deti vo veku od 9 do 18 rokov
- kreatívne dielne
- hudobné kurzy - klavír, spev, muzikoterapia

Kurzy pre dospelých:

- hudobné kurzy - klavír, spev
- pohybové kurzy - pilates, joga, spoločenské tance, čchi-kung cvičenia
- výtvarné techniky

Otvorenie a prevádzkovanie kurzov môže byť ovplyvnené záujmom a pandemickou situáciou. Aktuálne informácie o jednotlivých kurzoch uverejníme na www.skvajnorska.sk. V prípade otázok nás môžete kontaktovať e-mailom na adrese kurzy@skvajnorska.sk alebo telefonicky +421 903 646 018.

Máte záujem oživiť našu ponuku programov?

Ozvíte sa nám!

Ak prevádzkujete vlastný kurz, záujmový krúžok, workshop, klubové či výmenné stretnutie a chcete rozšíriť svoje pôsobenie, ponúkame vám možnosti dlhodobých aj krátkodobých prenájmov.

Prenajmite si priestor podľa vašich potrieb v Dome kultúry Kramáre

Plánuje vaša firma konferenciu či firemný večierok? Hľadáte vhodné priestory na klubové stretnutie? Prichádzate z umeleckej sféry a potrebujete priestory na skúšky divadelných predstavení, talkshow či stand-up? Alebo ste jednotliviec so záujmom o menší priestor v podobe učebne, kancelárie či multifunkčného priestoru? Od septembra 2020 vám v DK Kramáre na Stromovej 18 ponúkame prenájom priestorov, ktoré vám prispôbime na mieru.

DOM KULTÚRY KRAMÁRE, STROMOVÁ 18

VÝMENNÉ STRETNUTIA ZBERATEĽOV 2020

mince, pohľadnice, bankovky, odznaky, vyznamenania, telefónne karty, etikety, vreckové kalendáre, pivné tácky, filatélie, plagáty, knihy, gramoflatne...

12.9.2020 10.10.2020
7.11.2020 12.12.2020

8.00 - 12.00 hod.
vstupné: 1 €, dýchodcovia 0.70 €, deti do 10 rokov a ŽŤP zdarma, poplatok za stôl: 5 €

INFO: www.skvajnorska.sk, e-mail: info@skvajnorska.sk, SK BNM Vajnorská 21, Jozef Morávek, tel. 0903/474 897, e-mail: mince.znamky@azet.sk

Veľká sála DK Kramáre: 9 x 13 m (117 m²) s javiskom: 6 x 2,5 m. Kapacita pri divadelnom usporiadaní **120 až 150 osôb** (podľa druhu využitých stoličiek). Pri stolovom sedení s tanečným parketom (30 stolov) - **120 osôb** a klubovom sedení (varieté) s kapacitou **60 osôb**.

Učebňa spevu: 3 x 5 m (15 m²) pre 2 osoby.

Učebňa klavíra: 3 x 5,5 m (16,5 m²) pre 3 osoby.

Multifunkčná miestnosť v suteréne: 3 x 12 m (36 m²) pre 10 až 20 osôb.

Kresliareň v suteréne: 3 x 6 m (18 m²) pre 7 osôb.

V prípade záujmu nás kontaktujte na e-mailovej adrese prenajmy@skvajnorska.sk alebo telefónom čísla +421 903 646 018.

Spustili sme dištančné štúdio

Pandémia koronavírusu zasiahla mnoho odvetví. Jedným z prvých a zároveň najviac zasiahnutých bola kultúra. Stredisko kultúry sa muselo zo dňa na deň prispôbiť nariadeniam vlády a už začiatkom marca uzavrieť svoje brány. Situácia nebola ľahká ani pre nás - zamestnancov. Kultúrne stánky na Vajnorskej aj Kramároch zrazu stratili svoj primárny účel. Rozhodli sme sa nečakať a osloviť našich návštevníkov novou formou - na diaľku.

Na novovytvorenom youtubovom kanáli môžete už od polovice mája sledovať našu videotvorbu. Nájdete tu takmer 30 videí rôzneho tematického zamerania.

Predstavili sme vám dostupné kurzy v DK Kramáre, nahrali rozprávky pre deti, prednášky o histórii či priniesli zaujímavé rozhovory v relácii „U NÁS O VÁS“. Vo videách sa objavili Bibiana Ondrejková, Eva Černá, spisovateľka Marika Studeničová alebo historik z Univerzity Komenského Tomáš Černák.

Aj keď veríme, že pandémia koronavírusu čoskoro pominie, náš youtubový kanál zostane aj naďalej plnohodnotným komunikačným prostriedkom. Chceme vám jeho prostredníctvom prinášať záznamy z podujatí a diania u nás. Do vyhľadávča stačí zadať Stredisko kultúry Bratislava-Nové Mesto alebo sledovať našu facebookovú stránku.

(mp), snímka archív strediska kultúry

INZERCIA

Vodoinštalatérsvo - oprava, montáž. 0904572977.

Spevácky súbor seniorov hľadá harmonikára

Chceli by ste tráviť pekné chvíle v spoločnosti ľudí, ktorí si radi zahrajú a zaspievajú? Jednou z aktivít členov Denného centra Stromová je spevácky krúžok, ktorý vystupuje na rôznych kultúrnych podujatiach v Novom Meste aj ostatných častiach Bratislavy.

Náš ochotnícky súbor by rád rozšíril svoje rady o harmonikára v seniorskom veku. Stretávame sa jedenkrát týždenne v Dennom centre na Stromovej ulici. Ak máte chuť venovať sa hudbe a spevu spolu s nami, ozvíte sa pani Polčicovej na číslo 0910 933 339.

OPTIKA BLUMENTAL

Mýtna 48, 811 07 Bratislava

objednávky: +421 917 886 979 alebo blumental@queensoptik.sk

AKCIA 1+1

ZĽAVY 20%

- ✓ kompletne očné vyšetrenie lekárom
- ✓ vyšetrenie očného pozadia
- ✓ meranie zraku optometristom
- ✓ očné vyšetrenia detí od 6 rokov **ZADARMO**
- ✓ aplikácia kontaktných šošoviek
- ✓ široký sortiment detských okuliarov

OPTIKA BLUMENTAL PRADA

optikablumental

Klinika Impedančnej terapie
Trnavské múto, nemocnica ŽSR

LIEČIME PLATNIČKY A BOLESTI CHRBTI

**Revolučný postup
BEZ OPERÁCIE!**

Trápia Vás bolesti krku, chrbta, krížov alebo trpnutie končatín?

Nepomáhajú Vám lieky, zdravotný matrac, masáže či ortopedické pomôcky?

Obmedzuje bolesť Vaše telesné či pracovné aktivity?

Hrozí Vám strata mobility alebo operácia chrbtice?

**Bolesti chrbta spôsobuje
znížená, vyklenutá alebo
poškodená medzistavcová
platnička.**

Riešením je

IMPEDANČNÁ TERAPIA®

- revolučná metóda, ktorá lieči znížené a degenerované platničky, ich hernie a perforácie
- platničky narastú - ide o jediný spôsob na svete
- obnovia svoju elasticitu, objem, výšku, tvar aj štruktúru
- dôkazom sú MR vyšetrenia a 3D vizualizácie platničiek pred a po liečbe
- bez chirurgického, miniinvazívneho alebo endoskopického zákroku
- vedecky overený a patentom chránený postup

Pred liečbou

perforácia

Po liečbe

Červené okraje znázorňujú deformácie platničky. Po liečbe zanikajú, netlačia na nervové zakončenia a tým nespôsobujú bolesť.

**Správna cesta
k zdravej
chrbtici**

Klinika Impedančnej terapie je špecializované zdravotnícke zariadenie na liečbu degeneratívnej choroby chrbtice a platničiek.

Úvodná konzultácia zdarma!

www.liecbaplatniciek.sk
telefón: +421 948 426 548